

Осадчук С.Ю.

м. Вінниця

СИСТЕМА ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

У статті розглядається система дистанційної освіти в початковій школі, здійснено аналіз наявних платформ і форм роботи. Подана система підготовки майбутніх учителів початкової школи до забезпечення можливості організації впровадження ними у власну професійну діяльність елементів дистанційного навчання.

Ключові слова: дистанційна освіта, початкова школа, підготовка майбутніх учителів.

Постановка проблеми

Освіта України останнім часом має декілька векторів свого розвитку, які підсилюють один одного, сприяючи поширенню інноваційних педагогічних технологій. Серед складових розвитку освітніх технологій є впровадження дистанційної освіти в навчальних закладах. Зумовлено це тим, що нині основний акцент у системі освіти робиться на моральному та інтелектуальному розвитку особистості, що передбачає потребу бути самостійним, уміти вчитися, вміти працювати з інформацією, розвивати критичне мислення.

Сучасне дистанційне навчання – це нова форма організації навчального процесу, який базується на принципі самонавчання і включає в себе активне використання інформаційних технологій, які організовують передавання учневі основного навчального матеріалу та інтерактивну взаємодію учнів і вчителів у процесі навчання.

Розвиток дистанційної освіти в Україні відбувається з урахуванням уже наявних досягнень у цій галузі. У динаміці цього процесу можна умовно виокремити кілька етапів. Перші кроки до розвитку ДО в Україні були зроблені ще наприкінці 90-х років. У лютому 1998 р. Верховна Рада приймає Закон України "Про національну програму інформатизації", в якому формулюються задачі з інформатизації освіти та визначаються напрями їх реалізації. З моменту прийняття цього Закону у системі освіти України відбувається ряд позитивних змін у галузі інформатизації та освоєння Internet.

У 2000 році Міністерство освіти та науки України затвердило "Концепцію розвитку дистанційної освіти в Україні", яка передбачає створення в країні системи освіти, що забезпечує розширення кола споживачів освітніх послуг, реалізацію системи неперервної освіти "протягом всього життя" та індивідуалізацію навчання при масовості освіти.

Крім того, створення Українського центру дистанційної освіти на основі Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут" дало можливість проводити в Україні курси навчання для викладачів ВНЗ, розроблювачів дистанційних курсів і укладати договори з ВНЗ про співробітництво з метою координації створення системи дистанційної освіти в Україні [8].

Виклад основного матеріалу

Що ж таке «дистанційні знання»?

Дистанційне навчання визначається як одна з форм організації навчального процесу, за якою всі або частина занять здійснюються з використанням сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій при територіальній віддаленості викладача й учнів [3].

Дистанційна освіта - навчання (teaching) і самостійне вивчення (learning), у якому самостійне вивчення зазвичай відбувається окремо від навчання. Часто вживається в значенні синоніму "дистанційного навчання". Однак, дистанційна освіта передбачає розподіл навчальних ресурсів серед студентів в освітніх закладах [7].

У теорії та практиці дистанційного навчання працює велика когорта російських дослідників, праці яких сприяють розвитку та впровадженню в навчальний процес дистанційних технологій. Серед них: В. П. Тихомирів, Л. Г. Титарьов, В. І. Солдаткін, Ж. Н. Зайцева, М. П. Карпенко, В. В. Вержбицкий, В. П. Меркулов, Ю. Б. Рубін, А. А. Поляков, А. М. Бурлаков та інші.

Аналіз наявного матеріалу свідчить про те, що основну увагу при розгляді дистанційного навчання приділяють методам його організації у вищих навчальних закладах. Але останнім часом у Росії (з 2002 року) та в Україні стали приділяти увагу і використанню дистанційної освіти у старших класах загальноосвітніх шкіл. Зокрема, згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 29.12.2009 р. №1231 «Про впровадження науково-педагогічного проекту «Дистанційне навчання учнів» була розпочата робота в цьому напрямі.

Учасниками проекту є науковці Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, а саме співробітники відділу дослідження й проектування навчального середовища: В. Ю. Биков, Ю. Н. Богачков, О. І. Вольневич, В. І. Горбаченко, Т. С. Дерба, Н. А. Джаджгава, І. В. Мушка, О. Е. Коневщинська, О. П. Пінчук, П. С. Ухань, О. М. Шимон [4].

Цей проект був покликаний розробити й обґрунтувати систему дистанційного навчання учнів середньої школи. Під час роботи над проектом були розроблені також і деякі елементи для використання в початковій школі.

На етапі розробки проекту для наповнення сайту дистанційної підтримки навчання школярів елементами для початкової школи займалися спеціально запрошені та висококваліфіковані вчителі початкової школи [10]. Але, виходячи з активного розвитку Інтернет-технологій та впровадження Інтернету в освітню галузь, найближчим часом постане потреба кожному вчителю вміти та, головне, створювати

такі методичні розробки для дистанційної підтримки навчання молодших школярів.

Тому *мета даної статті* полягає в обґрунтуванні системи підготовки майбутнього вчителя початкових класів з урахуванням розвитку даного виду навчання.

Спочатку розглянемо систему навичок, які знадобляться майбутньому вчителю для організації дистанційної підтримки навчання. Аналіз наявних робіт у цьому напрямі показав, що для нормальної роботи вчителя та учнів потрібні такі інформаційно-комунікаційні здібності (знання) як:

- працювати в текстовому редакторі Microsoft Word на рівні звичайного користувача;

- навички роботи в мережі Інтернет;

- володіти навичками використання електронної пошти;

- робота в середовищі Moodle;

- робота в середовищі створення інтерактивних завдань HotPotateus;

- наявність знань про ВЕБ 2.0.

Крім цих знань з інформаційних технологій, потрібно мати гарну теоретико-методичну підготовку з предметів циклу початкової школи.

Реалізація дистанційного навчання може відбуватися двома шляхами – на основі розробленого середовища дистанційного навчання [10] або на власній сторінці вчителя [11] (що також є досить поширеним способом комп'ютерної підтримки навчання).

Аналізуючи добірку схожих сайтів, на основі сайту вчителя Т. І. Михайляк, можна розширити попередній список умінь ще такими необхідними навичками як веб-програмування або вміння користуватися конструкторами сайтів.

Висновок

Узагальнюючи весь попередній матеріал, хочемо дати рекомендації щодо підготовки майбутніх учителів початкової школи для впровадження в практику роботи дистанційного навчання:

- під час теоретико-методичної підготовки (на заняттях з педагогіки) – рекомендується розглянути форми та етапи організації дистанційного навчання в початковій школі. Серед основних - це використання спеціально розробленого Інтернет-ресурсу для дистанційного навчання в навчальних закладах [10] та створення власних сайтів учителів.

Насамперед потрібно з'ясувати моменти доцільності звертання до дистанційної освіти у початковій школі. Найчастіше це трапляється, коли учень пропустив заняття з поважної (або не зовсім) причини, тривалий час відсутній з причини хвороби. Для цього випадку краще підходить навчальне середовище дистанційного навчання [10], де матеріал розміщують учителі-методисти, які мають великий досвід у викладанні. Крім того, наявність декількох альтернативних курсів від різних учителів дасть можливість учневі обрати простіший і доступніший спосіб викладу матеріалу.

Коли матеріал мають вивчати діти одного класу, то краще щоб увесь матеріал розробляв один учитель і викладав на своєму сайті. Такі випадки притаманні періоду карантинів під час епідемій грипу чи інших захворювань у зимову пору. Тоді вчитель готує зразки завдань для самостійного виконання вдома та надає певні рекомендації щодо вивчення конкретного теоретичного матеріалу.

На заняттях з комп'ютерної підготовки рекомендуємо обов'язково розглянути такі теми: «Розробка навчальної документації засобами текстового редактора Microsoft Word», де розглянути та навчитися створювати конспекти уроків відповідно до норм оформлення як методичних (наявність основних етапів уроку, опис дій учнів і вказівок до завдань) так і інформаційно-документаційних (таких як поля документа, вирівнювання, шрифт і розмір букв, використання малюнків у тексті).

Тема «Мережа Інтернет» має дати майбутнім учителям початкової школи такі знання та вміння як: загальні поняття про глобальну мережу, Web-сайт і Web-сторінка, адреса Інтернет-ресурсу, браузер, закладки та журнал, менеджер скачування та файлообмінники. Окремо бажано виділити розділ «Створення Web-сайту», де розкрити методи створення сайтів з використанням спеціального програмного забезпечення, а також використання конструктора сайтів на безкоштовних серверах типу narod.ru, ucoz.ua. Крім того, бажано розглянути технологію обслуговування (адміністрування) сайту.

Тему про Інтернет можна розширити розділом «Інтернет-технології та сервіси». В ній потрібно розглянути такі питання як електронна пошта, Skype, відео-конференції та вебінари (поняття та способи організації).

З власного досвіду спілкування з учителями початкової школи рекомендуємо також увести в процес початкової підготовки предмет або спецкурс (можна як окрему велику тему в предметах методики) для підготовки до використання комп'ютерних технологій. Мається на увазі потреба в поясненні та практичній апробації усього процесу підключення комп'ютерної техніки до супроводжувальної техніки – до проектора та телевізора. Звернути увагу на особливості налаштувань для різних видів відеокарт і способів підключення через різні види з'єднувальних мереж.

Отже, підготовка вчителя початкової школи до впровадження дистанційної форми навчання має містити значний інформаційно-технічний компонент.

Осадчук С.Ю.

СИСТЕМА ДИСТАНЦІОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ В МЛАДШЕЙ ШКОЛЕ

В статье рассматриваются вопросы о подготовке будущих учителей начальной школы к использованию дистанционных форм в начальной школе, а также перечислены направления в обучении

компьютерным азам будущих учителей.

Рассмотрены темы для подготовки в процессе обучения компьютерным технологиям.

Ключевые слова: дистанционное образование, учителя начальных классов, компьютерная подготовка.

Osadchuk SY

SYSTEM OF DISTANCE EDUCATION IN ELEMENTARY SCHOOL

The article deals with the training of future primary school teachers to the use of distance in elementary school, and lists the areas in teaching computer basics of future teachers.

Addressed topics for training in teaching computer science.

Keywords: distance education, primary school teachers, computer training.

Література

1. Про впровадження науково-педагогічного проекту «Дистанційне навчання учнів»: наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2009 № 1231.

2. «Про завершення дослідно-експериментальної роботи за науково-педагогічним проектом «Дистанційне навчання учнів»: наказ Міністерства освіти і науки України від 18 грудня 2012 року № 1436

3. Сергій Якубов. Упровадження елементів дистанційного навчання школярів [Електронний ресурс] / С. Якубов // Директор школи, Шкільний світ. – 2013. -№2 – с4-6. – Режим доступу до статті: <http://www.osvita.ua/attach/3005/shj-2013-002-4-6s.pdf>

4. Результати констатуючого експерименту з дистанційного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах: Аналітична записка[текст][упорядкув. О.В. Вольневич, В.І. Горбаченко; за наук. ред. О.П. Пінчук]; Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України. –Київ, 2010. -45 с. – (НДР «Науково-методичні засади організації середовища дистанційного навчання в середніх загальноосвітніх навчальних закладах» ДР №ї 0109U000175). – 2,15 д.а

5. Літвінова Т.В. Дистанційне навчання в загальноосвітній школі: потреба чи неминучість? [Електронний ресурс] / Т.В. Літвінова. – Режим доступу до статті: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu technology/22997/

6. Дерба Т.О. Дистанційне навчання школярів – сучасна освітня технологія [Електронний ресурс] / Т.О. Дерба // Інформаційні технології та засоби навчання. – Режим доступу до статті: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em13/content/09dtossi.htm>

7. Інтернет словник по дистанційній освіті: [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/glossary/>

8. Історія становлення ДО в Україні [Електронний ресурс] / Освітній портал – освіта в Україні та за кордоном. – Режим доступу до статті: <http://www.osvita.org.ua/distance/ukraine/>

9. Панарина Н.А. Дистанционное обучение: к вопросу об основных понятиях [Електронний ресурс] / Н.А. Панарина. //Федеральный образовательный портал – Режим доступу: <http://ecsocman.hse.ru/data/223/785/1219/018.PANARINA.pdf>

10. On-line система дистанційної підтримки навчання у школах, ліцеях та гімназіях України. Освітній ресурс [Електронний ресурс] – Режим доступу: - <http://disted.edu.vn.ua/>

11. Сайт вчителя початкових класів Михайляк Т.І. - <http://pershachok.at.ua/>

Комп'ютаційна педагогіка: психолого-педагогічні проблеми, пошуки, рішення: матеріали Регіональної науково-практичної конференції (14-15 травня 2013р.) / Під заг. ред. Михайла Георгійовича Коляди // Інститут післядипломної освіти інженерно-педагогічних працівників (м. Донецьк) Університету менеджменту освіти. – Донецьк: ІПО ІПП УМО, 2013. -144с. (с. 107-113)